

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ

DOI: 10.26693/jmbs03.07.289

УДК 796.82.09-052(477 : 100)

Палатний А. Л.

РЕЗУЛЬТАТИВНІСТЬ ВИСТУПІВ БОРЦІВ ГРЕКО-РИМСЬКОГО СТИЛЮ ЗБІРНИХ КОМАНД УКРАЇНИ РІЗНИХ ВІКОВИХ ГРУП НА ПРОВІДНИХ МІЖНАРОДНИХ ЗМАГАННЯХ

Комітет Верховної Ради України з питань сім'ї, молодіжної політики, спорту та туризму,
Київ, Україна

palatnyy.a@gmail.com

Результативність виступів борців греко-римського стилю збірних команд України різних вікових груп на провідних міжнародних змаганнях.

Досягнення спортсменів на міжнародній арені ставали предметом досліджень значної частини науковців галузі фізичної культури та спорту. Однак у наявних наукових працях не виявлено даних щодо результативності виступів борців греко-римського стилю збірних команд України різних вікових груп на провідних міжнародних змаганнях. Таким чином, ці наукові завдання набувають актуальності з можливістю подальшого аналізування загальних підходів до становлення та розвитку греко-римської боротьби в Україні.

Мета – встановити кількісні та якісні показники виступів кваліфікованих спортсменів греко-римського стилю України різних вікових категорій на провідних міжнародних змаганнях. Об'єктивна інформація щодо виступів українських спортсменів на найбільших міжнародних змаганнях наявна починаючи з 2000 року. За цей період (2000–2017 рр.) представники нашої країни з греко-римської боротьби періодично брали участь у таких змаганнях: Чемпіонати Європи та світу (спортсмени до 23 років), Чемпіонати світу та Європи серед юніорів, кадетів, Чемпіонат світу серед військових та Юнацькі Олімпійські Ігри. Встановлено збільшення упродовж 2002–2017 років кількості змагань де спортсмени різних вікових груп можуть продемонструвати свій рівень підготовленості та протиставити його представникам інших країн. Це не лише додаткові змагання у тих самих вікових категоріях

(Кубок світу), але й поява інших (до 23 років та Юнацькі Олімпійські Ігри).

За отриманими результатами аналізу досягнень кваліфікованих борців греко-римського стилю можна спостерігати загалом незначне зниження медальних здобутків у невеликих часових відтинках та певну зміну співвідношення золотих, срібних та бронзових нагород. Причинами цього є збільшення конкуренції зі сторони спортсменів інших країн світу та зниження результативності системи підготовки борців греко-римського стилю на різних етапах багаторічного удосконалення.

Ключові слова: результати, змагання, боротьба греко-римська, вікові категорії.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дослідження виконано згідно теми «Теоретико-методичні основи управління тренувальним процесом та змагальною діяльністю в олімпійському, професійному та адаптивному спорті» плану науково-дослідної роботи Львівського державного університету фізичної культури на 2016–2020 рр.

Постановка проблеми. Досягнення спортсменів на міжнародній арені ставали предметом досліджень значної частини науковців галузі фізичної культури та спорту [1, 2, 5, 7, 9]. Серед більшості робіт увага прикута здобуткам національних збірних з різних видів спорту, у тому числі олімпійських спортивних єдиноборств [1, 4, 6]. Однак у наявних наукових працях не виявлено даних щодо результативності виступів борців греко-римського стилю

збірних команд України різних вікових груп на провідних міжнародних змаганнях. Це своєю чергою може свідчити про ефективність діяльності організаційних структур національного та частково міжнародного рівня.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Серед робіт вітчизняних та закордонних фахівців узагальнення інформації щодо розвитку окремих видів спорту з групи спортивних єдиноборств є суттєво обмеженим. Наявна наукова та науково-популярна інформація присвячена досягненням українських спортсменів із цієї групи видів спорту на олімпійських іграх є фрагментарною [1, 5, 8, 10]. Разом із тим вивчення питань результативності виступів кваліфікованих борців греко-римського стилю України різних вікових категорій на провідних міжнародних змаганнях фахівцями не проводилося.

Таким чином ці наукові завдання набувають актуальності з можливістю подальшого аналізування загальних підходів до становлення та розвитку греко-римської боротьби в Україні.

Мета дослідження: встановити кількісні та якісні показники виступів кваліфікованих спортсменів греко-римського стилю України різних вікових категорій на провідних міжнародних змаганнях.

Методи дослідження: теоретичний аналіз та узагальнення даних наукової та методичної літератури й мережі інтернет, аналіз документальних матеріалів, контент аналіз.

Результати дослідження та їх обговорення. За отриманими даними можна говорити про об'єктивну наявність інформації щодо виступів українських спортсменів на найбільших міжнародних змаганнях у період з 2000 року. За цей період (2000–2017 рр.) представники нашої країни з греко-римської боротьби періодично брали участь у таких змаганнях: Чемпіонати Європи та світу (спортсмени до 23 років), Чемпіонати світу та Європи серед юніорів, кадетів, Чемпіонат світу серед військових та Юнацькі Олімпійські Ігри (**табл.**).

На Чемпіонаті світу серед юніорів виступ наших спортсменів був більш вдалим, у загальному доробку українських борців греко-римського стилю опинилося п'ять нагород різного ґатунку. Володарями золотих нагород стали Варданян А. (в.к.: 63 кг), Шацьких В. (в.к.: 69 кг) та Рутенко С. (в.к.: 85 кг). Срібну та бронзову нагороди здубули відповідно Швидкий М. (в.к.: 130 кг) та Вакуленко О. (в.к. 54 кг). У цьому ж році відбувався Чемпіонат Європи серед юніорів, де результати наших спортсменів були нижчими. Лише двом спортсменам Вакуленко О. (в.к.: 54 кг) та Абдулаєву Б. (в.к.: 76 кг) вдалося піднятися на треті сходинки п'єдесталу у свої вагових категоріях. Це забезпечили нашим представникам лише 11 загальнокомандне місце.

На останніх змаганнях для представників греко-римської боротьби цього року на Чемпіонаті Європи серед кадетів вдалі виступи, що забезпечили отримання нагород продемонстрували Лозовий О. (в.к.: 46 кг) – 2 місце та Зайцев Д. (в.к. 42 кг) і Гаппа Д. (в.к.: 69 кг). Завдяки їм наша збірна опинилася на третьому загальнокомандному місці.

У 2001 році на Чемпіонаті світу серед юніорів свої результативні виступи продовжив Варданян А., який здобув срібну нагороду (в.к.: 69 кг), а також до нього долучився Хвоц О. (в.к.: 58 кг) здобувши бронзову нагороду цих змагань. У підсумку такий виступ забезпечив восьме загальнокомандне місце представникам України. На іншому віковому рівні (кадети) на Чемпіонаті Європи двоє наших спортсменів посіли третє місце у своїх вагових категоріях – Лозовий О. (в.к.: 50 кг) та Форов Д. (в.к.: 76 кг). Це дало можливість посісти одинадцяте загальнокомандне місце.

Упродовж 2002 року ми спостерігаємо незначно вищу результативність. Так, на Чемпіонаті Європи серед юніорів призові місця посіли чотири українських борці греко-римського стилю. Серед них двоє здобули срібні нагороди Козлов С. (в.к.: 58 кг) та Подольський М. (в.к.: 63 кг) та ще двоє – бронзові нагороди Запорожченко Д. (в.к.: 76 кг) та Чернецький О. (в.к.: 97 кг). У підсумку їхні здобутки забезпечили збірній команді України шосте місце у командному заліку змагань.

Водночас значно краще цього року проявили себе кадети. На Чемпіонаті Європи цього року їм вдалося піднятися на досить незвичну для України другу сходинку командного заліку. Це забезпечено досягненнями ряду спортсменів, які свої індивідуальні досягнення продемонстрували на рівні золотих нагород – Ковальчук О. (в.к. 63 кг) та Бабич П. (в.к. 100 кг) та срібних нагород – Цонков Г. (в.к. 58 кг) та Романьков О. (в.к. 76 кг) [3, 12].

У інших вікових категоріях нашими спортсменами були показані такі результати. На Чемпіонаті світу серед юніорів результативним (медальним) виступом відзначився Ніколаєв М. (в.к. 96 кг), який здобув особисту бронзову нагороду та долучився до зайняття командою України 13 місця.

Значним успіхом для українських представників греко-римської боротьби відзначена участь в Чемпіонаті Європи серед кадетів. Одразу шість нагород різного ґатунку, що дало можливість команді загалом посісти третє місце. Головні здобутки цих змагань були забезпечені Цонковим Г. – I місце у в.к. 63 кг; Зогороднюком І., Златкіним Д., Проскурою С., – II місця у в.к. 46, 54 та 69 кг відповідно; Ломтадзе І., Логойда В. – III місця у в.к. 42 та 58 кг відповідно.

На змаганнях Чемпіонату Європи серед юніорів наші представники змогли відзначитися трьома

Таблиця – Результати виступів борців греко-римського стилю різних вікових категорій на провідних міжнародних змаганнях (на прикладі Чемпіонату світу, Чемпіонату Європи тощо)

Назва змагань	Рік проведення	кадети			юніори			молодь (23 р.)			Усього за рік
		З	С	Б	З	С	Б	З	С	Б	
Чемпіонат Європи	2000	–	1	2	–	–	2	х	х	х	10
Чемпіонат світу	2000	х	х	х	3	1	1	х	х	х	
Чемпіонат Європи	2001	–	–	2	х	х	х	х	х	х	4
Чемпіонат світу	2001	х	х	х	–	1	1	х	х	х	
Чемпіонат Європи	2002	2	2	–	–	2	2	х	х	х	8
Чемпіонат Європи	2003	1	3	2	х	х	х	х	х	х	7
Чемпіонат світу	2003	х	х	х	–	–	1	х	х	х	
Чемпіонат Європи	2004	1	2	–	–	1	2	х	х	х	6
Чемпіонат світу	2004	х	х	х	х	х	х	х	х	х	
Чемпіонат Європи	2005	1	1	–	1	–	2	х	х	х	6
Чемпіонат світу	2005	х	х	х	–	–	1	х	х	х	
Чемпіонат Європи	2006	–	1	1	2	1	2	х	х	х	10
Чемпіонат світу	2006	х	х	х	–	1	2	х	х	х	
Чемпіонат Європи	2007	–	2	1	–	2	2	х	х	х	10
Чемпіонат світу	2007	х	х	х	–	–	3	х	х	х	
Чемпіонат Європи	2008	–	1	2	1	2	–	х	х	х	7
Чемпіонат світу	2008	х	х	х	–	–	1	х	х	х	
Чемпіонат Європи	2009	–	–	1	–	–	2	х	х	х	3
Чемпіонат світу	2009	х	х	х	–	–	–	х	х	х	
Чемпіонат Європи	2010	1	–	1	–	2	–	х	х	х	8
Чемпіонат світу	2010	х	х	х	1	–	2	х	х	х	
Юнацькі Олімпійські Ігри	2010	х	х	х	х	х	х	–	1	–	
Чемпіонат світу	2011	–	–	1	–	1	1	х	х	х	7
Чемпіонат Європи	2011	1	–	1	1	–	1	х	х	х	
Чемпіонат світу	2012	1	–	–	–	1	–	х	х	х	5
Чемпіонат Європи	2012	–	1	1	–	–	1	х	х	х	
Чемпіонат світу	2013	1	2	1	–	2	–	х	х	х	11
Чемпіонат Європи	2013	3	1	–	1	–	–	х	х	х	
Чемпіонат світу	2014	1	1	1	–	1	–	х	х	х	11
Чемпіонат Європи	2014	1	1	3	–	–	1	х	х	х	
Юнацькі Олімпійські Ігри	2014	х	х	х	х	х	х	–	–	1	
Чемпіонат світу	2015	2	–	1	–	–	–	х	х	х	9
Чемпіонат Європи	2015	–	2	1	–	1	1	–	1	–	
Чемпіонат світу	2016	–	1	–	–	–	–	х	х	х	12
Чемпіонат Європи	2016	2	1	–	–	4	1	–	1	2	
Чемпіонат світу	2017	3	1	1	1	1	–	–	–	1	25
Чемпіонат Європи	2017	–	2	–	1	1	1	–	1	2	
Чемпіонат Європи*	2017	х	х	х	х	х	х	1	2	6	

Примітки: х – представники України (та/або вікової категорії) участі у змаганнях не брали; – – відсутність медалей; * – змагання серед молодших юнаків.

завойованими нагородами. В активі українських борців одна срібна – Дараган М. (в.к. 74 кг) та дві бронзові нагороди – Рагимов В. та Кримов Д. (в.к.: 50 та 55 кг відповідно). Також другу позицію у запеклій боротьбі завоював Бодзашвілі Л., однак у подальшому його було офіційно позбавлено цієї нагороди. Це позначилося на загальнокомандному розташуванні нашої команди на 8 місці рейтингу змагань [3, 11].

Ще один Чемпіонат Європи у 2004 році був проведений серед кадетів. Можна говорити, що наші спортсмени не знизили результативності виступів та з трьома нагородами одне золото (Логойда В., в.к. 63 кг) та двома срібними нагородами (Арабалжи Д., Крюка О., в.к. 69 та 100 кг) зайняли третє загальнокомандне місце.

У 2005 році наші на Чемпіонаті світу юніорів було здобуто одну бронзову нагороду (Савченко М., в.к. 66 кг) та на Чемпіонаті Європи – три, серед яких одна золота (Пишков Д., в.к. 66 кг) та дві бронзові (Рагимов В., в.к. 55 кг та Каркарашвілі Б., в.к. 74 кг). Серед кадетів цього року було проведено лише Чемпіонат Європи, де наші представники відзначилися двома вдалими (медальними) виступами – Логойда В. – I місце (в.к. 63 кг) та Задачин Д. – II місце (в.к. 46 кг).

У 2006 на Чемпіонаті світу серед юніорів в у 2006 році наші здобутки були дещо вищими. Так Крюці О. (в.к. 96 кг), Пишкову Д. (в.к. 74 кг) та Цеповатенку А. (в.к. 120 кг) вдалося здобути одну срібну та дві бронзові нагороди.

Значно більш вдалим став виступ наших борців на Чемпіонаті Європи серед юніорів. Одразу п'ять спортсменів спромоглися дістатися до медального п'єдесталу. Серед них ті спортсмени, що уже проявили себе на Чемпіонаті світу – Пишков Д. (в.к. 74 кг) – I місце та Цеповатенко А. (в.к. 120 кг) – 3 місце. На цих змаганнях до них доєдналися Логойда В. (в.к. 66 кг) – 1 місце; Рагимов В. (в.к. 55 кг) та Єрошкін С. (в.к. 84 кг) – 3 місця у своїх вагових категоріях. Це забезпечило для наших представників друге загальнокомандне місце на змаганнях [3, 11].

У цьому ж році серед кадетів українські спортсмени були залучені до змагань Чемпіонату Європи. Своїми досягненнями відзначилися Олексенко Р. (2 місц, в.к. 69 кг) та Шишман О. (3 місце, в.к. 76 кг). У підсумку наша збірна опинилася на п'ятому загальнокомандному місці на змаганнях.

Варто вважати вдалим для виступів борців греко-римського стилю різних вікових груп 2007 рік. На Чемпіонаті світу та на Чемпіонаті Європи у цій віковій групі нашим представникам вдалося зайняти достатньо високі командні позиції (9 та 6 місце відповідно). Це забезпечено здобутими нагородами: Баліцький К. (в.к. 60 кг), Крюка О. (в.к. 96 кг),

Цеповатенко А. (в.к. 120 кг) усі 3 місця та Задачин Д. (в.к. 50 кг), Баліцький К. (в.к. 60 кг) – 2 місця, Крюка О. (в.к. 96 кг), Цеповатенко А. (в.к. 120 кг) – 3 місця відповідно.

У найнижчій віковій категорії (кадети) цього року представники України були представлені на Чемпіонаті Європи. У своїх вагових категоріях медалі здобули Беленюк Ж. (в.к. 76 кг) та Гобозов Е. (в.к. 85 кг) – 2 місця та Теміров Л. (в.к. 54 кг) – 3 місце.

Таким чином у 2007 році можна спостерігати ситуацію за якою на усіх рівнях (вікових групах) Україна має гідне представлення не лише за кількісним складом, але й конкурентоспроможністю на провідних змаганнях у боротьбі греко-римській [3, 11].

У 2008 році виявлено певне зниження результативності для борців греко-римського стилю на усіх рівнях. Так, на Чемпіонаті світу серед юніорів було здобути лише одну, бронзову нагороду (Шишман О., в.к. 84 кг) та лише 16 загальнокомандне місце. На Чемпіонаті Європи у цій же віковій групі при відносно меншій конкуренції вже три наших спортсмени здобули нагороди. Серед них Задачин Д. (в.к. 50 кг) – 1 місце та Проскура С. (в.к. 74 кг), Шишман О. (в.к. 84 кг) – 2 місця. Це дало змогу посісти третє загальнокомандне місце нашої збірній.

На Чемпіонаті Європи серед кадетів цього ж року українські борці вибороли три нагороди, посівши восьме загальнокомандне місце. Серед представників нашої країни найбільш вдало виступили Фесенко М. – 2 місце у в.к. 85 кг, Беленюк Ж. – 3 місце у в.к. 76 кг та Дідик І. – 3 місце у в.к. 100 кг.

Невдалим варто вважати виступи наших представників на юніорському Чемпіонаті світу з греко-римської боротьби. Окрім відсутності медалей, здобути місця українськими спортсменами не дали змоги піднятися збірній вище 20 місця загального рейтингу змагань. Проте на Чемпіонаті Європи цієї ж вікової групи нашим представникам вдалося все ж таки здобути дві бронзові нагороди (Олексенко Р., в.к. 74 кг та Фесенко М., 84 кг) та загалом 14 командне місце.

Позитивним у 2010 році є певне підвищення результатів виступів борців греко-римського стилю на змаганнях рівня Чемпіонату світу серед юніорів. Три українських представники змогли забезпечити 4 загальнокомандне місце. Серед них Дінік І. (в.к. 120 кг) – 1 місце, Теміров Л. (в.к. 60 кг) та Беленюк Ж. (в.к. 84 кг) – 3 місця. Свій високий рівень підготовленості юніори змогли підтвердити і на Чемпіонаті Європи цього ж року – Цимбалюк Д. (в.к. 55 кг) та Теміров Л. (в.к. 60 кг) здобули 2 місця у своїх вагових категоріях.

Для молодшої вікової групи (кадети) уже впродовж кількох років головним стартом у річному циклі підготовки визначено лише Чемпіонат Європи. У 2010 році два представники України Мартинюк А. (в.к. 46 кг) та Волошанін С. (в.к. 100 кг) посіли відповідно третє та перше місця, забезпечивши четверте загальнокомандне місце на цих змаганнях [3, 11].

Важливим етапом у розвитку боротьби греко-римської загалом та безпосередньо в Україні є виникнення та проведення Юнацьких Олімпійських Ігор. У перших змаганнях такого класу також були представлені змагання з цього олімпійського спортивного єдиноборства. В їх межах представник України, Литвинов О. (в.к. 58 кг) здобув срібну нагороду.

У 2011 на Чемпіонаті світу серед юніорів досягли медального результату уже відомі за виступами в попередні роки борці греко-римського стилю. Серед них срібну нагороду виборов Беленюк Ж. (в.к. 84 кг) та бронзу – Дідик І. (в.к. 120 кг). У цьому ж році ці спортсмени відзначилися вдалими виступами на Чемпіонаті Європи, проте, на відміну від Дідика І. (в.к. 120 кг), який повторив свій результат та зайняв третє місце на змаганнях, Беленюку Ж. (в.к. 84 кг) вдалося стати переможцем змагань у своїй ваговій категорії. Такі результати виступів цих спортсменів дали підстави для завоювання командою відповідно 9 та 7 місця загального рейтингу на змаганнях [3, 11].

За тривалий час збірна команда України не мала якісного представлення на Чемпіонатах світу серед кадетів. Це було порушено в 2011 році. На відповідних змаганнях нашому представнику (Політаєв А., в.к. 42 кг) вдалося вибороти бронзову нагороду та забезпечити 10 командне місце.

На Чемпіонаті Європи у цій же віковій категорії (кадети) вже двоє наших спортсменів були з нагородами. Це Удинський Є. (в.к. 42 кг), який зайняв перше місце та Чмихов Д. (в.к. 100 кг) – третє місце в своїй ваговій категорії.

На Чемпіонаті світу серед юніорів наша збірна відзначилася однією, срібною нагородою. Вона була в активі Блюміна А. (в.к. 84 кг). Так само одну нагороду (бронзову) здобуто на Чемпіонаті Європи у тій же віковій групі. Вона на рахунку Пінькова Д. (в.к. 6 кг). У змаганнях кадетів цього ж року (2012) ситуація виглядає не набагато кращою. На Чемпіонаті світу здобуто одну, хоча й найвищого ґатунку медаль (Політаєв А., в.к. 42 кг), а на Чемпіонаті Європи лише дві нагороди, срібна на рахунку Політаєва А. (в.к. 42 кг) та бронзова – Коростельова В. (в.к. 46 кг).

Продовження спаду результативності українських борців греко-римського стилю вбачаємо у ви-

ступі на Чемпіонаті світу 2013 року (м. Будапешт, Угорщина). Жодної нагороди і лише 26 загальнокомандне місце. На тлі цього виступу варто вважати вдалою участь у змаганнях Чемпіонату Європи (м. Тбілісі, Грузія) де Орлову Є. (в.к. 120 кг) вдалося піднятися на другу сходинку п'єдесталу.

Серед юніорів на Чемпіонаті світу 2013 року вдалося відзначитися двом українським борцям. Так, Трифонов О. (в.к. 50 кг) та Антонюк А. (в.к. 84 кг) вибороли срібні нагороди змагань та дали змогу піднятися нашій збірній на 8 місце рейтингу. Їхні звитяги вдалося підтримати Удинському Є. (в.к. 50 кг), який на Чемпіонаті Європи цього ж року в такій же віковій групі переміг та забезпечив нашій команді 8 місце рейтингу змагань.

Відзначимо певні позитивні зрушення у підготовці борців-кадетів греко-римського стилю, які зафіксовані завдяки результатами на провідних міжнародних змаганнях. На чемпіонаті світу серед кадетів у 2013 році після певної перерви одразу чотирьом спортсменам вдалося здобути нагороди різного ґатунку та відповідно 4 загальнокомандне місце. Серед представників України найбільш вдалими виступами відзначилися такі спортсмени: Сефершаєв Е. (в.к. 42 кг) – 1 місце, Політаєв А. (в.к. 50 кг), Молнар П. (в.к. 58 кг) – 2 місця та Євтушенко М. (в.к. 54 кг) – 3 місце.

Цей позитивний результат підтриманий представниками цієї вікової групи і на Чемпіонаті Європи. Серед усіх спортсменів також чотирьом борцям греко-римського стилю вдалося вибороти рад нагород. Серед них золото в активі Сефершаєв Е. (в.к. 42 кг), Грушин О. (в.к. 46 кг), Євтушенко М. (в.к. 54 кг) та срібло – Лозинського В. (в.к. 63 кг). Це дало змогу збірній піднятися на шосте місце рейтингу [3, 11].

На юніорському рівні у 2014 році кількість переможців та призерів залишається невеликою. На наш погляд, можна стверджувати, що конкуренція на юніорському рівні наближається до дорослого за рівнем представництва команд та підготовленістю борців. Отже, на Чемпіонаті світу та на Чемпіонаті Європи серед юніорів вдалося відзначитися лише по одному українському борцю греко-римського стилю – Жабський О. (в.к. 50 кг) – друге місце та Вороний В. (в.к. 120 кг) – третє місце відповідно. Загальнокомандний залік для України завершився відповідно на 7 та 8 місцях відповідно. Це також опосередковано вказує на наявність невеликої кількості команд, які здобувають більшість нагород відповідних провідних міжнародних змагань.

На юніорських змаганнях більш вдало з погляду результативності виступають в 2014 році кадети. На Чемпіонаті світу одразу три спортсмени здобули нагороди Козлюк В. (в.к. 85 кг) – 1 місце,

Насібов П. (в.к. 58 кг) – 2 місце та Грушин О. (в.к. 50 кг) – 3 місце. Загалом це забезпечило 8 командне місце рейтингу змагань.

Не менш вдалими став Чемпіона Європи серед кадетів. У п'яти вагових категоріях відзначилися українські бборці греко-римського стилю. Серед них Кульпа В. (в.к. 76 кг) – 1 місце, Масик О. (в.к. 42 кг) – 2 місце та Насібов П. (в.к. 58 кг), Нуралієв Е. (в.к. 69 кг), Козлюк В. (в.к. 85 кг) – 3 місця.

Це вказує, що після певної перерви, викликані сукупністю об'єктивних та суб'єктивних чинників федерації, тренерському штабові та тренерам на місяць вдалося віднайти ресурс для пошуку обдарованої молоді та шляхи її залучення до занять греко-римською боротьбою.

У підтвердження цього отримано ще один високий результат, Масик О (в.к. 42 кг) здобув бронзову нагороду II Юнацьких олімпійських Ігор (м. Нанкін, КНР).

Новітньою формою проведення змагань став Чемпіонат Європи для молоді віком до 23 років. Змагання такого типу існують у багатьох видах спорту. Достатньо передбачуваним є їхня популяризація і для боротьби греко-римської. За твердженням багатьох фахівців, між юнацьким та дорослим рівнем змагань існує певна «відстань», подолати які не вдається значній кількості талановитих та цілеспрямованих спортсменів. Причинами цього можуть бути як окремі суб'єктивні та об'єктивні чинники, так і їх сукупності. Тому введення таких змагань дає змогу підтримати високий рівень змагальності та, відносно, поступово наблизити юних спортсменів до більш жорсткої конкуренції, яка наявна в змаганнях серед дорослих [3, 11].

Нажаль значними досягненнями на цих змаганнях представники у греко-римській боротьбі не змогли відзначитися. Завойовано одну, срібну нагороду (Кучмій М., в.к. 130 кг) та загалом команда опинилася на 10 місці рейтингу змагань.

Також невтішним видався виступ на Чемпіонаті світу серед юніорів. Нашим борцям греко-римського стилю не вдалося вибороти жодної нагороди. Хоча в окремих вагових категоріях спортсмени були близькими до отримання нагород того чи іншого ґатунку. На Чемпіонаті Європи серед юніорів де рівень конкуренції дещо нижчий у здобутку українських спортсменів опинилося дві нагороди (срібна та бронзова). Вони на рахунку Насібова П. (в.к. 60 кг) та Матяша А. (в.к. 66 кг) відповідно.

Із традиційною результативністю пройшли змагання рівня Чемпіонату світу серед кадетів. Одразу три нагороди, з яких дві золоті (Грушин О., в.к. 54 кг та Кияшок Д., в.к. 76 кг) та одна бронзова (Насібов П., в.к. 63 кг) забезпечили нашій збірній 9 командне місце. Так само вдало виступили ці

спортсмени на Чемпіонаті Європи цього ж року. Однак за рівнем нагороди виявилися дещо іншими у Насібова П. (в.к. 63 кг) та Кияшка Д. (в.к. 76 кг) срібні та Кузько В. (в.к. 42 кг) – бронзова нагороди відповідно.

На змаганнях нового формату (Чемпіонат Європи серед молоді до 23 років) нашим спортсменам вдалося завоювати нагороди у трьох вагових категоріях 80,85 та 130 кг. Це відповідно Вороний В. – 2 місце та Гладких А., Фільчаков Я. – 3 місця. Що забезпечило восьме місце рейтингу для нашої команди.

На рівні юніорів маємо два протилежних результати. На Чемпіонаті світу в цій віковій категорії нашим спортсменам не вдалося здобути жодної нагороди та залишитися на 13 місці. Водночас на Чемпіонаті Європи у доробку наших борців греко-римського стилю опинилося 5 нагород різного ґатунку. З них чотири спортсмени поступилися своїм опонентам лише у фіналі, це Абовян Ж. (в.к. 55 кг), Насібов П. (в.к. 66 кг), Матяш А. (в.к. 74 кг), Козлюк В. (в.к. 96 кг). Та одне третє місце на рахунку Грушина О. (в.к. 60 кг).

На рівні кадетів у 2016 році найбільш успішним був Кузько В. (в.к. 42 кг). Йому вдалося вибороти єдину (срібну) нагороду на Чемпіонаті світу для нашої команди та золото Чемпіонату Європи у цій же ваговій категорії. Можна припустити, що він може бути в перспективі у лідерах збірної на інших вікових рівнях (юніори, молодь до 23). Також на Чемпіонаті Європи окрім нього відзначилися Мирошнік Д. (в.к. 58 кг) – 2 місце та Васецький Д. (в.к. 76 кг) – 1 місце у своїх вагових категоріях.

На Чемпіонаті Європи серед молоді до 23 років нашим представникам вдалося здобути три нагороди та загалом посісти 6 загальнокомандне місце. До свого активу ці змагання записали Козуб С. (в.к. 66 кг) – 2 місце, Політаєв А. (в.к. 71 кг) та Антонюк А. (в.к. 80 кг) – 3-ті місця. Свою вдалу ходу Антонюк А. продовжив і на Чемпіонаті світу в цій же віковій категорії, здобувши бронзову нагороду.

Не менш вдалими стали виступи цього року на юніорському Чемпіонаті світу. Українські спортсмени спромоглися здобути 2 нагороди (золото та срібло) та вивести команду на 7 місце загального рейтингу змагань. Нагороди на рахунку Козлюка В. (в.к. 96 кг) та Грушина О. (в.к. 60 кг) відповідно. На Чемпіонаті Європи в цій же віковій категорії нашим борцям греко-римського стилю також вдалося відзначитися медальними виступами. По одній нагороді кожного виду отримали Насібов П (в.к. 66 кг) – 1 місце, Нуралієв Е. (в.к. 74 кг) – 2 місце та Козлюк В. (в.к. 96 кг) – 3 місце [3, 11].

У 2017 році з'явилася нова форма змагань – Чемпіонат Європи серед молодших юнаків. Поява

цих змагань та можливо певна невідомість організації та проведення дали переваги українським борцям греко-римського стилю. Одразу 9 нагород різного ґатунку та 2 загальнокомандне місце в активі української збірної. Серед них одна золота (Васильєв Д., в.к. 42 кг), дві срібні (Худжадзе І., в.к. 35 кг; Тишківський В., в.к. 59 кг), та шість бронзових (Жезмер В., в.к. 35 кг; Халілов О., в.к. 38 кг; Яковлев О., в.к. 38 кг; Отечко В., в.к. 66 кг; Щербачков М., в.к. 73 кг; Самсонов Д., в.к. 85 кг).

Висновки. Необхідно звернути увагу на збільшення упродовж 2002–2017 років кількості змагань де спортсмени різних вікових груп можуть продемонструвати свій рівень підготовленості та протиставити його представникам інших країн. Це не лише додаткові змагання у тих самих вікових кате-

горіях (Кубок світу), але й поява інших (до 23 років та Юнацькі Олімпійські Ігри).

За отриманими результатами аналізу досягнень кваліфікованих борців греко-римського стилю можна спостерігати загалом незначне зниження медальних здобутків у невеликих часових відтинках та певну зміну співвідношення золотих, срібних та бронзових нагород. Причинами цього є збільшення конкуренції зі сторони спортсменів інших країн світу та зниження результативності системи підготовки борців греко-римського стилю на різних етапах багаторічного удосконалення.

Перспективи подальших досліджень передбачають визначення досягнень кваліфікованих спортсменів України з олімпійських спортивних єдиноборств.

References

1. Bubka SN. *Olimpiyskyi sport: davnohretska spadshchyna ta suchasnyi stan*: Abstr. Dr. Sci. (Physical Ed&Sport.). Kyiv; 2014. 35 p. [Ukrainian]
2. *Entsyklopediya Olimpiyskoho sportu Ukrainy*. Ed by VM Platonov. K: Olimp I-ra; 2005. 462 s. [Ukrainian]
3. Lyst – відповідь Asotsiatsiyi sportyvnoi borotby Ukrainy vid 17.01.2018 r. [Ukrainian]
4. *Olympiyskyi sport*. Ed by VN Platonov. Kyev: Olymp I-ra; 2009. Vol 2. s. 63–76. [Russian]
5. Pavlenko Yu, Yermolova V. Istoryko-statystychnyi analiz uchasti ukrainskykh sportsmeniv v Olimpiyskykh Ihrakh 1952–1992 rr. *Teoriya i metodyka fizychnoho vykhovannya I sportu*. 2017; 1: 31–5. [Ukrainian]
6. Palatnyi A. Dosyahnennya sportsmeniv Ukrainy u zmahannyakh zi sportyvnykh yedynoborstv na Ihrakh Olimpiad (1992–2016). *Fizychna aktyvnist, zdorov'ya i sport*. 2017; 2(28): 3-12. [Ukrainian]
7. Palatnyi AL. Bazove normatyvno-pravove zabezpechennya rozvytku sportu (na prykladi olimpiyskykh sportyvnykh yedynoborstv). *Visnyk Zaporizkoho natsionalnogo universytetu: Seriya Fiz vykhovannya ta sport*. 2017; 2: 94–103. [Ukrainian]
8. Palatnyi A. Peremozhtsi ta pryzeri Ukrainy u zmahannyakh zi sportyvnykh yedynoborstv na Ihrakh Olimpiad (1992–2016 rr.). *Naukovyi chasopys Natsionalnogo pedahohichnogo universytetu imeni MP Drahomanova. Seriya № 15. "Naukovo-pedahohichni problemy fizychnoi kultury. Fizychna kultura i sport: zb naukovykh prats*. Ed by OV Tymoshenko. K: Vyd-vo NPU imeni M.P. Drahomanova; 2017; 9 (91). 76-82. [Ukrainian]
9. Pro pidsumky vystupu sportsmeniv Ukrainy na XXX litnikh Olimpiyskykh ihrakh ta XIV Paralimpiyskykh ihrakh 2012 roku (London). *Rishennya Kolehiyi Ministerstva osvity i nauky, molodi ta sportu Ukrainy vid 27.09.2012 r., protokol № 9/5-21*. 15 s. [Ukrainian]
10. Prystupa Ye, Briskin Yu, Palatnyi A, Pityn M. Rozvytok ta stanovlennya sportyvnykh yedynoborstv u prohramakh Ihor Olimpiad suchasnosti. *Fizychna aktyvnist, zdorov'ya i sport*. 2017; 1(27): 3-19. [Ukrainian]
11. Federatsiya hreko-rymskoi borotby Ukrainy [digital resource]. Available from: <http://borba.com.ua> [Ukrainian]

УДК 796.82.09-052(477:100)

РЕЗУЛЬТАТИВНОСТЬ ВЫСТУПЛЕНИЙ БОРЦОВ ГРЕКО-РИМСКОГО СТИЛЯ СБОРНЫХ КОМАНД УКРАИНЫ РАЗНЫХ ВОЗРАСТНЫХ ГРУПП НА ВЕДУЩИХ МЕЖДУНАРОДНЫХ СОРЕВНОВАНИЯХ

Палатний А. Л.

Резюме. Достижения спортсменов на международной арене являются предметом исследований многих ученых отрасли физической культуры и спорта. В имеющихся научных работах не обнаружено данных о результативности выступлений борцов греко-римского стиля сборных команд Украины разных возрастных групп на ведущих международных соревнованиях. Таким образом, эти научные задачи приобретают актуальность как возможность дальнейшего анализа общих подходов к становлению и развитию греко-римской борьбы в Украине. Цель: установить количественные и качественные показатели выступлений квалифицированных спортсменов греко-римского стиля Украины разных возрастных категорий на ведущих международных соревнованиях. Объективная информация относительно выступлений украинских спортсменов на крупнейших международных соревнованиях имеется, начиная с 2000 года. За этот период (2000–2017 гг.) Представители нашей страны по греко-римской борьбе периодически

участвовали в таких соревнованиях: Чемпионаты Европы и мира (спортсмены до 23 лет), Чемпионаты мира и Европы среди юниоров, кадетов, Чемпионат мира среди военных и юношеские Олимпийские Игры. Установлено увеличение количества соревнований в течение 2002–2017 годов, где спортсмены разных возрастных групп могут продемонстрировать свой уровень подготовленности и противопоставить его представителям других стран. Это дополнительные соревнования в тех же возрастных категориях (Кубок мира) и появление других (до 23 лет и Юношеские Олимпийские игры). По полученным результатам анализа достижений квалифицированных борцов греко-римского стиля можно наблюдать в целом незначительное снижение медальных достижений в малых временных отрезках и определенное изменение соотношения золотых, серебряных и бронзовых наград. Причинами этого является увеличение конкуренции со стороны спортсменов других стран мира и снижение результативности системы подготовки борцов греко-римского стиля на различных этапах многолетнего совершенствования.

Ключевые слова: результаты, соревнования, борьба греко-римская, возрастные категории.

UDC 796.82.09-052(477:100)

Effectiveness of the Performance of Ukrainian National Teams of Greco-Roman Style Wrestlers of Different Age Groups at the Main International Competitions

Palatnyy A.

Abstract. The achievements of athletes in the international sports arena became the subject of research for a large number of scientists in the field of physical education and sports. However, the current scientific studies lack the information on the effectiveness of the performance of Ukraine national teams of Greco-Roman style wrestlers of different age groups at the main international competitions. This fact explains the topicality of scientific attitude to the studies of Greco-Roman wrestling onset and advance in Ukraine. This might enable further analysis of general approaches to Greco-Roman wrestling development.

The purpose of the study was to find out quantitative and qualitative indicators of the performance of Ukrainian Greco-Roman wrestlers of different age groups at the main international contests.

Material and methods. Objective information on the performance of Ukrainian athletes at the main international competitions has become available since 2000. During 2000–2017 the Greco-Roman wrestlers from Ukraine have represented our country in the following competitions: European and World Championships (athletes under 23 years old), junior, cadets age-group European and World Championships, The Servicemen World Championship and Junior Olympic Games. The years 2002–2017 witnessed the extension of the number of competitions where athletes from different age groups could display their level of efficiency, comparing it with the representative from other countries. These competitions include not only the World Cup contests for athletes of different age groups, but also new events, like international meetings for athletes under 23, or Junior Olympic Games.

Results and discussion. It is necessary to pay attention to the increase in the number of competitions during 2002–2017 where athletes of different age groups can demonstrate their level of preparedness and oppose it to representatives of other countries. This is not only an additional competition in the same age categories (World Cup), but also the appearance of others (under 23 and the Junior Olympic Games).

Conclusions. Analysis of the Greco-Roman wrestlers' performance showed a decrease in gaining awards in small time intervals, as well as a certain change in the ratio of gold, silver and bronze medals. The reasons for this could be the competition pressure and the decline in the effectiveness of the training system for Greco-Roman wrestlers at various stages of long-term perfection.

Keywords: results, competitions, Greco-Roman wrestling, age groups.

The authors of this study confirm that the research and publication of the results were not associated with any conflicts regarding commercial or financial relations, relations with organizations and/or individuals who may have been related to the study, and interrelations of coauthors of the article.

Стаття надійшла 14.08.2018 р.

Рекомендована до друку на засіданні редакційної колегії після рецензування